

Фонология

17.1.2006

äänne ja foneemi - звуки и фонемы
fonetiikka ja fonologia - фонетика и фонология

distinktiiviset piirteet

ДИСТИНКТИВНЫЕ ПРИЗНАКИ

suomi	venäjä
	<i>sanaraino ударение</i>
<i>kesto долгота</i>	<i>liudennus палатализация</i> <i>soinnillisuus ЗВОНКОСТЬ</i> <i>suppeus-väljyys свистящие -</i> <i>шипящие</i>

Звуки и буквы

abcdefghijklmnopqrstuvxyzåäö

a e i o u y o ä ö

j

b d h k l m n p r s t v

абвгде(ё)жзийклмнопрстуфхцчшщъыьэюя

а и о у ы э

б в г д ж з к л м н п р с т ф х ц ч ш щ

й

ъ

ь

Venäjän äänteiden malleja

- <http://www.philol.msu.ru/rus/galya-1/index1.htm>

Suomi

<http://www.helsinki.fi/hum/sugl/oppimat/imsjohd/aannepiirteet.html>

- äänteellisesti konservatiivinen (myös suomen kirjakielen kehittäjien ansiosta!), jälkitavujen ainekset säilyneet usein varsin hyvin
- pitkät puolisuppeat ja idässä väljätkin vokaalit diftongiutuneet (*nuori mies; moa, peä*)
- sananloppuiset *-k ja *-h säilyneet ns. sananrajakahdennuksena (*tervettuloa, painap puuta!*), murteittain täyttä katoa, *k:n säilymistä tms.
- jälkitavujen (painottoman tavun jälkeiset) vokaalienväliset h:t ja oletetut spirantit (usein) kadonneet, niin että jälkitavuihin syntyy pitkiä vokaaleja ja vokaaliyhtymiä: *mentiin taloon, oikea, päreet*

Karjala

<http://www.helsinki.fi/hum/sugl/oppimat/imsjohd/aannepiirteet.html>

eteläkarjalassa ja aunuksessa soinnillisessa ympäristössä
k, p, t > g, b, d: jalga, händä (jalgu, händü);
s:n paikalla samoin soinnillinen (suhu-)z

- pitkät puolisuppeat ja väljät vokaalit diftongiutuneet (kuten suomen itämurteissa), myös jälkitavujen supistumat: *moa, kieli, kaloa, leipeä, vuattiet*
- *h* säilynyt: *kintahat, terveh, tuldih kod'ih* 'tultiin kotiin', *heittih* 'heittäytyi' (< **heittihen*)
- sananloppuinen *k* kadonnut täysin, samoin oletetut spirantit jälkitavuisissa: *päriet* 'päreet' (mutta *huonehet*), *oigie* 'oikea'
- liudennusta etenkin *i:n* ja *j:n* edellä
- aunuksessa 3- ja useampitavuisissa sanoissa sekä 2-tavuisissa sanoissa, joiden 1. tavu on pitkä, sananloppuinen *a* tai *ä > u, ü: poigu, jumalu.*

Звонкие и глухие согласные

бить / пить

дом / том

гол / кол

зад / сад

жар / шар

Палатализация: твёрдые и мягкие согласные

бить / быть

рады / ради

томный / тёмный

вить / вить

живот / живёт

мать / мять

нос / нёс

лук / люк

раса / ряса

санарайно - ударение:
ударенные и неударенные слоги/гласные

мука / му**ка**

руки / ру**ки**

за**м**ок / зам**о**к

но**с**иться / но**с**ится

(tavu)kesto - долгота (слога)

*t*uli *tu*uli tull*i*

Tuula tuulla

tule tulee tuulee

tulee tuullee

kuullenkuulleen

menen menneen

Vookaalit - Гласные

а и о у ы э

(я) (ё) (ю) (е)

а о у

э

ы и

Редуцированные гласные

а (а, о, (ы))

у

и/ы (и, ы, я, е)

окно/окна гора/горы

комната молоко болото

язык яйцо единый